

ระเบียบกรมปศุสัตว์

การดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคระบาดในสัตว์ พ.ศ. 2560

หมวด 1 ภาวะปกติ

ส่วนที่ 1 การเฝ้าระวังโรคและทดสอบโรค

สำนักควบคุมป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์

ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ✓ สำนักเทคโนโลยีชีวภัณฑ์สัตว์
- ✓ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
- ✓ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค
- ✓ ศูนย์อ้างอิงโรคปากและเท้าเปื่อยภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างการตรวจวินิจฉัยทาง
ห้องปฏิบัติการและวางแผนการผลิตแอนติเจนหรือชุดทดสอบ

ตามแผนการปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

ปศุสัตว์เขต

ประชุมวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทำแผนปฏิบัติงานเฝ้าระวังและทดสอบโรค
ในพื้นที่ความรับผิดชอบ

PLAN

ตามแผนการปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

ปศุสัตว์อำเภอ

เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านปศุสัตว์
ในท้องที่รับผิดชอบ อย่างมีระบบและ
มีประสิทธิภาพ

ปศุสัตว์จังหวัด

- ☑ จำนวนประชากรสัตว์
- ☑ จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
- ☑ ประวัติการฉีดวัคซีน
- ☑ จำนวนโรงฆ่าสัตว์
- ☑ จำนวนฟาร์มปศุสัตว์

รายงาน

กรมปศุสัตว์

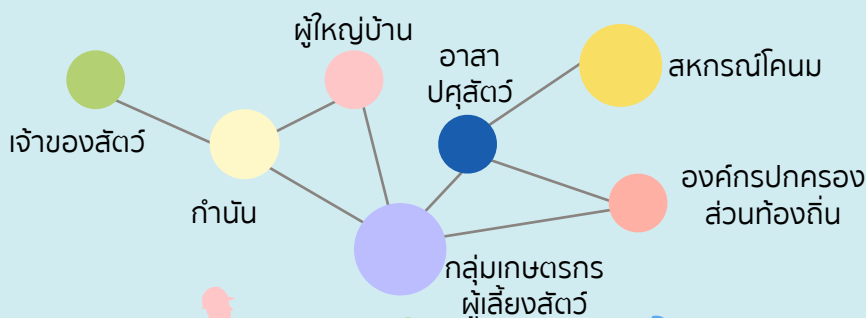
ตามแผนการปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

ปศุสัตว์เขต

สัตวแพทย์ประจำท้องที่

สร้างระบบเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคในพื้นที่
ฝึกอบรมเรื่องโรคระบาดสัตว์และแนวทางการเฝ้าระวังโรคให้เกี่ยวข้อง

ดำเนินการเฝ้าระวังโรคทางอากาศ ดังนี้

สัตวแพทย์ประจำท้องที่

- ✓ วางแผนออกตรวจสอบสุขภาพสัตว์
 - ✓ บันทึกในสมุดบันทึกตรวจสอบสุขภาพสัตว์
 - ✓ เก็บข้อมูลการเฝ้าระวังโรค
- เพื่อสามารถตรวจสอบติดตามภาวะโรคย้อนหลังได้

กรณีพบความผิดปกติด้านสุขภาพสัตว์ให้เก็บตัวอย่างจากสัตว์เพื่อยืนยันทางห้องปฏิบัติการ กรณีที่พบสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาดให้รายงานและดำเนินการควบคุมโรคตาม **หมวด 2**

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค/
ศูนย์อ้างอิงโรคปากและเท้าเปื่อยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รายงานผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ

หากผลการตรวจเป็นโรคระบาดให้ดำเนินการตาม **หมวด 2**

- ↳ ผู้ส่งตัวอย่าง
- ↳ ปศุสัตว์จังหวัด

ปศุสัตว์อำเภอ

ส่งรายงานการเฝ้าระวังโรค
ภายในวันที่ 25 ของทุกเดือน

ปศุสัตว์จังหวัด

- ✓ รวบรวมข้อมูลการเฝ้าระวังโรคจากปศุสัตว์อำเภอ
 - ✓ วิเคราะห์ข้อมูล
 - ✓ ส่งรายงาน
- ภายในวันสุดท้ายของเดือน

สำเนา

ติดตามกำกับดูแล

ปศุสัตว์เขต

- ✓ รวบรวมข้อมูลการเฝ้าระวังโรคจากปศุสัตว์จังหวัด
 - ✓ วิเคราะห์ข้อมูล
 - ✓ ส่งรายงาน
- ภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป

สำเนา

ติดตามกำกับดูแล

ผู้อำนวยการสำนักควบคุม
ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

- ✓ รวบรวมข้อมูลการเฝ้าระวังโรคจากปศุสัตว์เขต
 - ✓ วิเคราะห์ข้อมูล
 - ✓ ส่งรายงาน
- ภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

สำเนา

ติดตามกำกับดูแล

กรมปศุสัตว์

ดำเนินการเฝ้าระวังโรคทางห้องปฏิบัติการ ดังนี้

สัตวแพทย์ประจำท้องที่

ทดสอบโรค / เก็บตัวอย่างจากสัตว์

ส่งห้องปฏิบัติการ
โดยให้ระบุกิจกรรมของการเฝ้าระวังโรค
ตามแผนงานให้ชัดเจน

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค/
ศูนย์อ้างอิงโรคปากและเท้าเปื่อยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- ✓ ตรวจวินิจฉัย
 - ✓ ชั้นสูตรโรค
 - ✓ บันทึกผลการทดสอบโรค/ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
 - ✓ รายงานผลการดำเนินงาน
- ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

ปศุสัตว์เขต

ติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานหน่วยงานในพื้นที่ให้ดำเนินการ
ตามแผนปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการเฝ้าระวังโรคทางห้องปฏิบัติการ
ตามแผนปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค/
ศูนย์อ้างอิงโรคปากและเท้าเปื่อยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

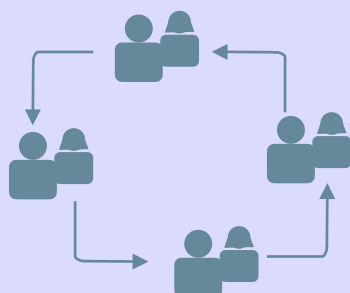

- ✓ พัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรคเพื่อนำมาใช้ในการเฝ้าระวังโรค
- ✓ ติดตามควบคุมการตรวจวินิจฉัยโรคให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

สำนักควบคุมป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์

ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประมวลผลการเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ /
ผลการตรวจชั้นสูตรโรค

เพื่อวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติงาน
ทดสอบโรคและควบคุมโรคต่อไป

ส่วนที่ 2 การป้องกันโรค

สำนักควบคุมป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จัดทำแผนการปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

PLAN

สำนักควบคุมป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์

จัดหา

- วัคซีน
- เวชภัณฑ์สัตววิทยาศาสตร์
- วัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันโรค

เพื่อใช้ในการดำเนินการตาม

แผนการปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

สำนักเทคโนโลยีชีวภัณฑ์สัตว์

ผลิตหรือจัดหาวัคซีนตามความต้องการของ
สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

ปศุสัตว์เขต

ประชุมและวางแผนการป้องกันโรค

ปศุสัตว์จังหวัด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปศุสัตว์จังหวัด

ประชุมและวางแผน

สัตวแพทย์ประจำท้องที่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

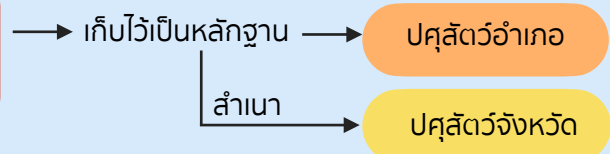
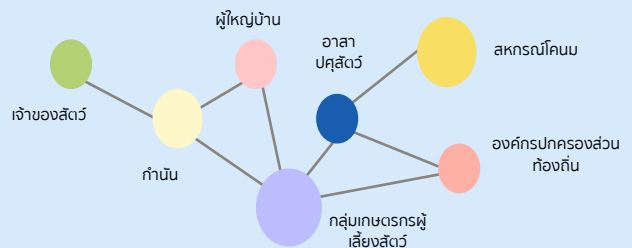
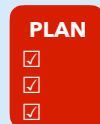
เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติในพื้นที่ความรับผิดชอบ
จัดหาสนับสนุนวัคซีน เวชภัณฑ์สัตววิทยาศาสตร์
และวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันโรค
ตามแผนการปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์
ของกรมปศุสัตว์

สัตวแพทย์ประจำท้องที่

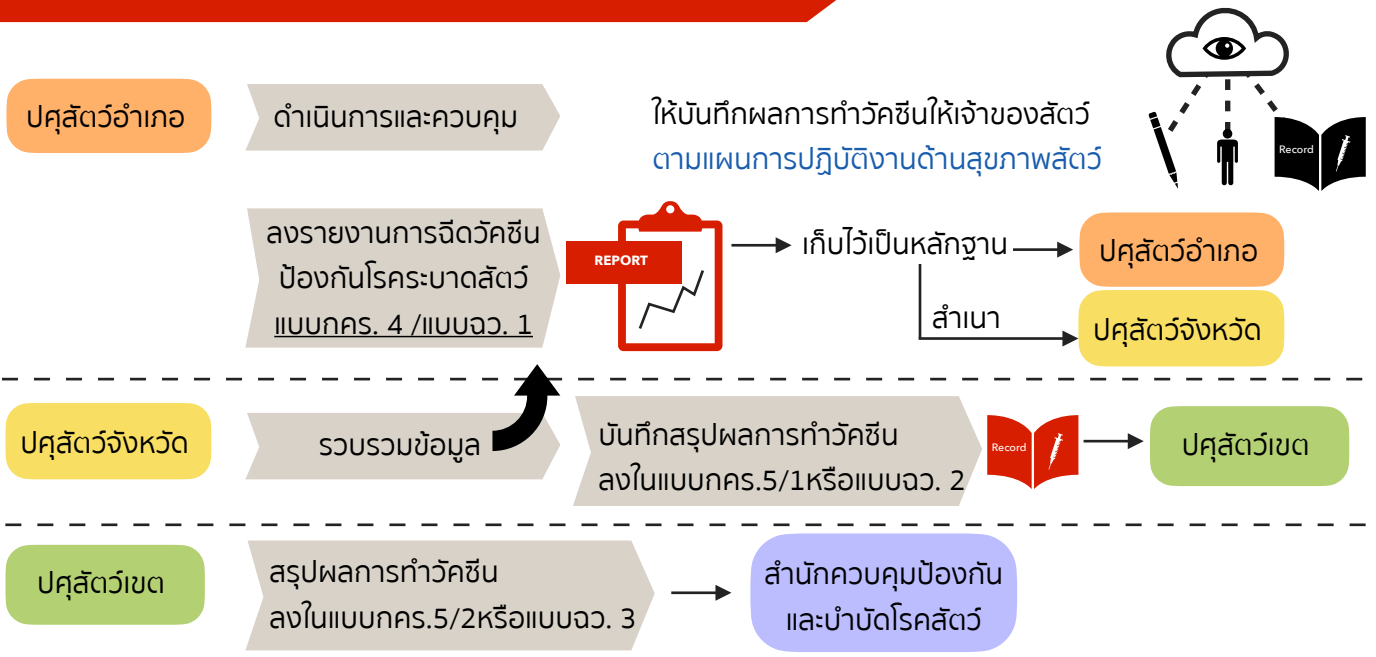
- ✓ ประชาสัมพันธ์
- ✓ จัดทำแผนฝึกอบรมให้ความรู้
- ✓ ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบการป้องกัน
และควบคุมโรคระบาดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2554

✓ ดำเนินการ ดังนี้

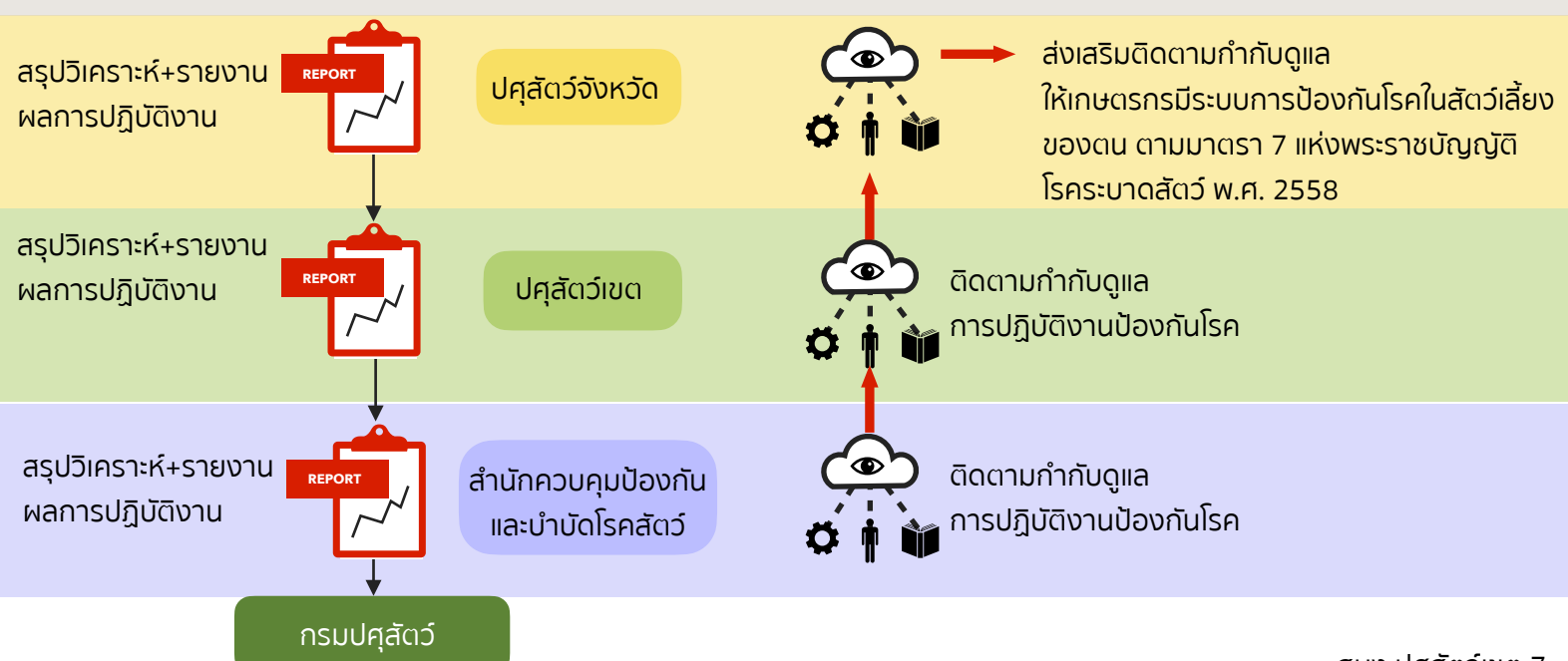
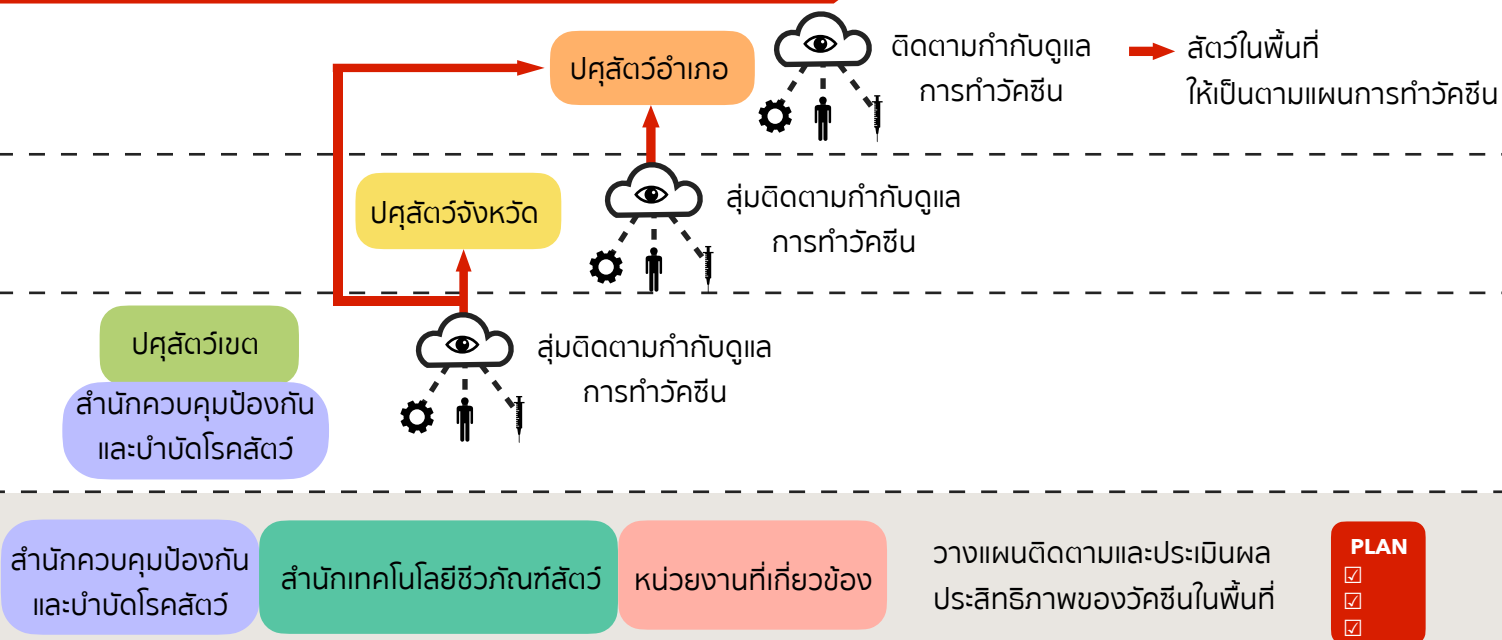
- (1) จัดทำแผนการทำวัคซีนในพื้นที่ตามแบบภคร. 5
- (2) ดำเนินการทำวัคซีนตามแผนในข้อ (1)

ให้บันทึกผลการทำวัคซีนและรายงานในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

ให้ติดตามกำกับดูแลการทำวัคซีนแก่ตัวสัตว์ ดังนี้

ระเบียบกรมปศุสัตว์

การดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคระบาดในสัตว์ พ.ศ. 2560

หมวด 2 ภาวะสงสัยหรือเกิดโรคระบาด

ได้รับแจ้ง/ทราบ

สัตว์แพทย์ประจำท้องถิ่น

เกิดโรคระบาด

/ตรวจอาการสัตว์ --> เป็น/สงสัยว่าเป็นโรคระบาด

รายงานโดยด่วน
ตามแบบภคร. 1 /แบบรภ.1

ปศุสัตว์จังหวัด

เก็บตัวอย่างจาก
สัตว์ป่วย/ซากสัตว์ป่วย

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค/
ศูนย์อ้างอิงโรคปากและเท้าเปื่อยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

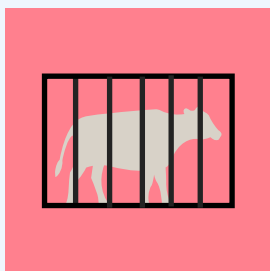
รับดำเนินการควบคุมโรคไม่ให้แพร่กระจาย ดังนี้

(1) โรคระบาดสัตว์ที่กำหนดในแผนงานการปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

ให้ดำเนินการตามแผนรายโรคของกรมปศุสัตว์หรือ

(2) โรคระบาดสัตว์อื่นหรือกรณีสงสัยว่าเป็นโรคระบาดให้ใช้ดุลยพินิจดำเนินการตามมาตรา 13 และมาตรา 40

แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 โดยแนวทางมี ดังนี้

(ก) สังกักขังแยก/ย้ายสัตว์ป่วยหรือ
สงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขตที่กำหนด/
ทำการรักษา

(ข) เก็บตัวอย่างสัตว์ หรือซากสัตว์
อาหารสัตว์ น้ำหรือตัวอย่างอื่น ๆ
ตรวจวินิจฉัยเพื่อยืนยันสาเหตุ

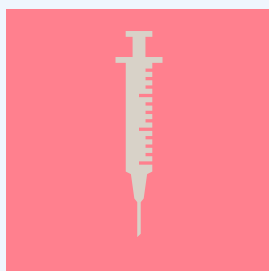
(ค) ทำลายสัตว์ป่วยในจุดเกิดโรคระบาด
หากพิจารณาว่าจะสามารถควบคุมโรค
ไม่ให้แพร่กระจายได้

(ง) ทำความสะอาด ทำลายเชื้อโรค
ระบาดหรือทำลายสิ่งของใด ๆ ในที่
ที่มีเชื้อโรคระบาดหรือสงสัยว่ามี
เชื้อโรคระบาด

(จ) สอบสวนโรคและค้นหา
สัตว์ป่วยเพิ่มเติม

(ฉ) เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน
รอบจุดเกิดโรคในกรณีที่สามารถ
ป้องกันและควบคุมโรคได้โดย
วัคซีนตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

(ช) ควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์
และซากสัตว์

สัตวแพทย์ประจำท้องที่

แจ้ง

ปศุสัตว์จังหวัด

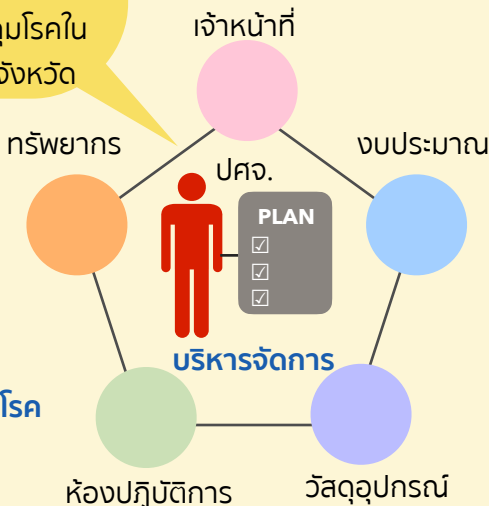

เกิดโรคระบาด / สงสัยว่าเป็นโรคระบาด

ดำเนินการควบคุมโรค ดังนี้

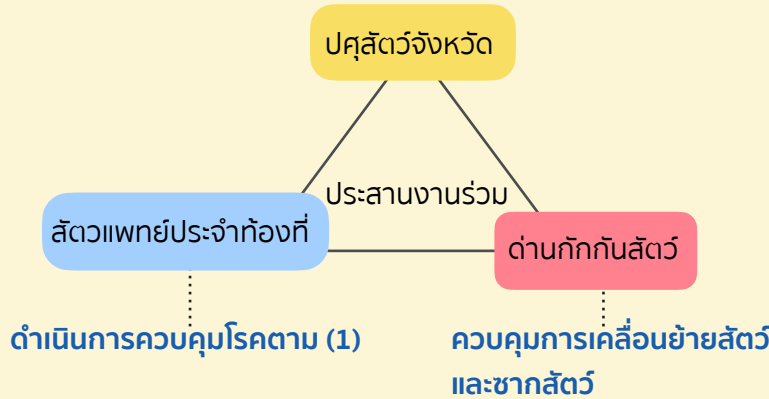
1

เป็นประธานในการวางแผนควบคุมโรคในระดับจังหวัด

ดำเนินการควบคุมโรค

2

3

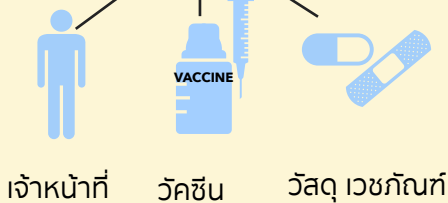

แนวโน้มการระบาดเพิ่มมากขึ้น

ปศุสัตว์จังหวัด

ขอรับการสนับสนุน

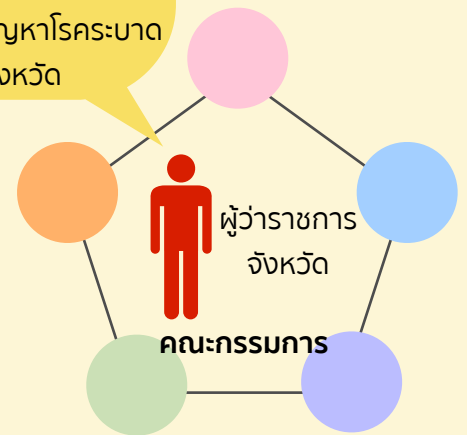
ปศุสัตว์เขต

4

เป็นประธานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคระบาดระดับจังหวัด

บูรณาการร่วมหน่วยงานอื่น

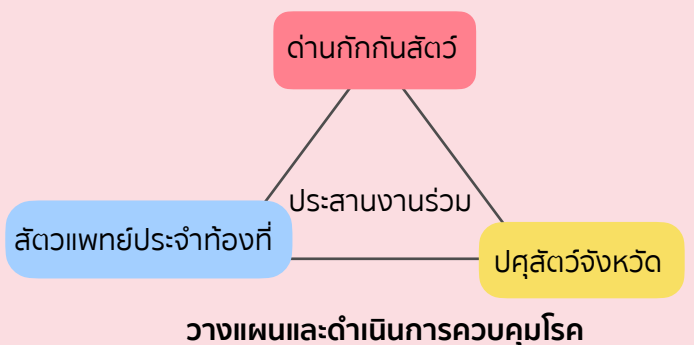

ได้รับแจ้ง/ทราบ

ด่านกักกันสัตว์

เกิดโรคระบาด / สงสัยว่าเป็นโรคระบาด

รับดำเนินการควบคุมโรค ดังนี้

1

2

3

4

5

5

ปศุสัตว์จังหวัด

ปศุสัตว์เขต

ผู้อำนวยการสำนักควบคุม
ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

เกิดโรคระบาด / สงสัยว่าเป็นโรคระบาด

รับดำเนินการควบคุมโรค ดังนี้

1

ติดตามสถานการณ์
และการควบคุมโรค

2

จัดเจ้าหน้าที่

ร่วมสอบสวนโรค

กรณีที่ไม่สามารถยืนยันสาเหตุของการเกิดโรคได้
/โรคอุบัติใหม่ (Emerging Disease)
/โรคอุบัติซ้ำ (Re-emerging Disease)

3

ปศุสัตว์เขต

หรือ

แจ้งขอความช่วยเหลือ

แนวโน้มการระบาดเพิ่มมากขึ้น

สำนักควบคุมป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์

สนับสนุน

เจ้าหน้าที่

วัสดุ เวชภัณฑ์

อื่นๆ

ประสานงาน

สำนักเทคโนโลยีชีวภัณฑ์สัตว์

จัดส่งวัคซีน

ในการควบคุมโรค ณ จุดเกิดโรครภายใน 24 ชั่วโมง

4

ในกรณีที่มีแนวโน้มการระบาดอย่างกว้างขวาง
> 1 พื้นที่เขตปศุสัตว์ที่มีพื้นที่ติดต่อกัน

หรือ

มีความจำเป็นต้องวางแผนการควบคุมโรค
> 1 พื้นที่เขตปศุสัตว์

หรือ

กรณีพบโรคอุบัติใหม่ (Emerging Disease)
โรคอุบัติซ้ำ (Re-emerging Disease)

ผู้อำนวยการสำนักควบคุม
ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

- ✓ อำนวยการควบคุมโรคภายในพื้นที่
- ✓ บริหารจัดการเจ้าหน้าที่และวัสดุอุปกรณ์

เพื่อปฏิบัติงานการควบคุมโรค

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค/
ศูนย์อ้างอิงโรคปากและเท้าเปื่อยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จัดเจ้าหน้าที่

ร่วมสอบสวนโรค ตามข้อ 2

- ✓ ตรวจวินิจฉัยโรค → ผู้ส่งตัวอย่าง
- ✓ แจ้งผลการตรวจวินิจฉัยโรค → ปศุสัตว์จังหวัด

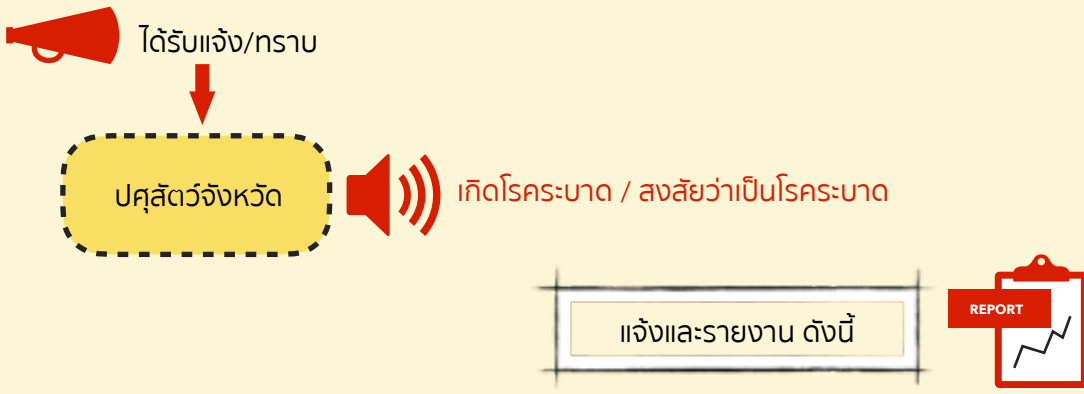
กรณีโรคสัตว์อุบัติใหม่ (Emerging Disease) โรคอุบัติซ้ำ (Re-emerging Disease)

✓ แจ้งรายงานผลการตรวจวินิจฉัยโรคทันที → ผ่านทาง สคบ. → กรมปศุสัตว์

ผู้อำนวยการสำนักควบคุม
ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลุ่มโรคที่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากและถือเป็นกรณีฉุกเฉินหากเกิดการระบาดของโรค รวมทั้งโรคสัตว์อุบัติใหม่ (Emerging Disease) โรคอุบัติซ้ำ (Re-emerging Disease)

1 รายงานโรคเบื้องต้น

ปศุสัตว์เขต

สำนักควบคุมป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์

ภายใน 24 ชั่วโมง ตั้งแต่ได้รับแจ้งหรือตรวจพบโรคระบาด ดังนี้

- ✓ โรคปากและเท้าเปื่อย
- ✓ โรคเฮอร์ปียกซปติซีเมีย
- ✓ โรคแบล็กเลก
- ✓ โรควันโรค
- ✓ โรคคอหิวคอต
- ✓ โรคฟิวไรโอซิส
- ✓ โรคบรูเซลลา
- ✓ โรคสัตว์แปลกถิ่น (Exotic Diseases)
- ✓ และโรคสัตว์อุบัติใหม่ (Emerging Disease)
- ✓ โรคอุบัติซ้ำ (Re-emerging Disease)

ให้รายงานภาวะโรคเบื้องต้นตามระบบสารสนเทศ
เพื่อการเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ (E-smart Surveillance)
แบบกร. 1 ทางอินเทอร์เน็ต

- ✓ โรคพิษสุนัขบ้า

ให้รายงานในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวัง
โรคพิษสุนัขบ้า (Thai Rabies net)

- ✓ โรคไขหวัดนก
- ✓ โรคนิวคาสเซิล
- ✓ โรคคอหิวคอตสัตว์ปีก
- ✓ โรคกัมโบโรกาฟโรคเปิด

ให้รายงานการป่วยตายผิดปกติตามแบบรายงานการเฝ้า
ระวังโรคไขหวัดนกในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรค
ไขหวัดนก (แบบกร. 1) ทางอินเทอร์เน็ต

2

รายงานการสอบสวนสาเหตุและระบาดวิทยาของโรคระบาดสัตว์ → (แบบกร. 2)

รายงานการสอบสวนสาเหตุและระบาดวิทยาของโรคบรูเซลลา → (แบบกร. 2/1) ในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์

(แบบกร. 2)

(E-smart Surveillance)

รายงานการสอบสวนสาเหตุและระบาดวิทยาของโรคคอหิวคอตสัตว์ปีก → (แบบกร. 2/2) ในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคไขหวัดนก

รายงานการสอบสวนโรคและระบาดวิทยาของโรคพิษสุนัขบ้า → (แบบกร. 2/3) ในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า

(แบบกร. 2/2) ในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคไขหวัดนก

(แบบกร. 2/3) ในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า

ภายใน 72 ชั่วโมง นับแต่ได้รับแจ้งการเกิดโรคระบาดหรือได้รับการยืนยันผลทางห้องปฏิบัติการ

3 รายงานผลทางห้องปฏิบัติการตามระบบที่รายงานใน

1

และ

2

4 รายงานสถานการณ์และการควบคุมโรคประจำสัปดาห์แบบกร. 3 จนกว่าโรคสงบ
ตามแผนการปฏิบัติงานด้านสุขภาพสัตว์ของกรมปศุสัตว์

กลุ่มโรคที่เฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ

- ✓ โรคโมโคพลาสมา
- ✓ โรคพาร์โวไวรัส
- ✓ โรคเซลล์โมเนลลา
- ✓ โรคหลอดลมอักเสบติดเชื้อในสัตว์ปีก
- ✓ โรคมาเรก
- ✓ และโรคระบาดอื่น ๆ

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค

ส่งรายงานสรุปสภาวะโรคประจำเดือนทางจดหมาย
อิเล็กทรอนิกส์ภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไปทุกเดือน

สำนักควบคุมป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์

ปศุสัตว์จังหวัด

ปศุสัตว์เขต

สำนักควบคุมป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์

เกิดโรคระบาด / สงสัยว่าเป็นโรคระบาด

แจ้งและรายงานทันที

อธิบดีกรมปศุสัตว์

ระเบียบกรมปศุสัตว์
การดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน
ควบคุมโรคระบาดในสัตว์ พ.ศ.
2560